

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

INSTYTUT DYDAKTYKI WOJSKOWEJ

Do użytku wewnętrznego

Egz. nr ... 1

Kazimierz ŻEGNAŁEK

EFEKTYWNOŚĆ STUDIÓW W ASG WP
W ŚWIETLE OPINII SŁUCHACZY

Biblioteka Główna
Akademii Obrony Narodowej
S/1093

05-001398-001-0

12829

WARSZAWA

1989

x

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

INSTYTUT DYDAKTYKI WÓJSKOWEJ

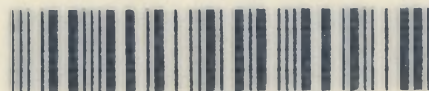
Do użytku wewnętrznego

Egz. nr ... 1

Kazimierz ŻEGNAŁEK

EFEKTYWNOŚĆ STUDIÓW W ASG WP
W ŚWIETLE OPINII SŁUCHACZY

Biblioteka Główna
Akademii Obrony Narodowej
S/1093

05-001398-001-0

12829

WARSZAWA

1989

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

INSTYTUT DYDAKTYKI WOJSKOWEJ

Do użytku wewnętrznego

Egz. nr 1

Kazimierz ŻEGNAŁEK

EFEKTYWNOŚĆ STUDIÓW W ASG WP
W ŚWIETLE OPINII SŁUCHACZY

WARSZAWA

1989

SPIS TREŚCI

	Strona
WSTĘP	1
1. Opinie o programach kształcenia	3
1.1. Programy przedmiotów taktyczno-operacyjnych...	3
1.2. Programy przedmiotów społeczno-politycznych...	5
1.3. Programy z przedmiotów z dziedziny kierowania i zarządzania	7
1.4. Programy przedmiotów ogólnych	7
2. Opinie o metodach kształcenia	8
3. Opinie o wpływie procesu dydaktyczno-wychowaw- czego na osobowość słuchaczy	12
WNIOSKI I PROPOZYCJE	14

WSTĘP

Burzliwy rozwój nauki i techniki, określany mianem rewolucji naukowo-technicznej, nie może pozostawać bez wpływu na system kształcenia kadr wojskowych. O sile armii, o jej możliwościach na polu walki, decyduje bowiem nie tyle technika wojskowa co posługujący się nią ludzie. Nawet najdoskonalsze środki walki są bezużyteczne bez człowieka. Stanowią one rezultat ludzkiej działalności i zarazem są środkiem, przy pomocy którego pewne grupy ludzi realizują określone cele polityczno-militarne.

Skuteczne wykorzystanie nowoczesnej techniki bojowej na polu walki, maksymalne wydobycie z niej wszystkich walorów techniczno-bojowych, zależy od stopnia wyszkolenia żołnierzy oraz od umiejętności dowódczych kadr oficerskich. Konieczność ciągłej modernizacji kształcenia kadr dowódczych wynika nie tylko z wprowadzania na uzbrojenie coraz nowszej techniki bojowej i sprzętu wojskowego, ale przede wszystkim z coraz lepszego przygotowania ogólnego i technicznego żołnierzy oraz z coraz doskonalszego przygotowania potencjalnego przeciwnika. Współczesna dowodzenie wojskami wymaga coraz większej znajomości wiedzy naukowej i kultury umysłowej oraz umiejętności dowódczych. Wiadomym jest również, że akademia dowódcza, podobnie jak każda inna uczelnia, winna przygotowywać swoich absolwentów nie tyle na dziś, co głównie na jutro. Sytuacja ta powoduje, iż programy kształcenia, jak i w ogóle cały system kształcenia przyszłych dowódców i oficerów, aby nadążać za życiem muszą być ciągle modernizowane i dostosowywane do wymogów danej chwili i przyszłego pola walki. Zadaniem uczelni jest więc nie tylko wyposażanie absolwentów w odpowiednią ilość wiedzy i umiejętności ogólnych oraz fachowych, ale także przygo-

towanie ich i wdrożenie do racjonalnego korzystania z wyniesionej z uczelni wiedzy, oraz wyrobienie u nich umiejętności i nawyków do ustawicznego uzupełniania i doskonalenia swoich kwalifikacji.

Chcąc modernizować system kształcenia, należy wcześniej odpowiedzieć na następujące pytanie: jakie elementy systemu winny ulec zmianie oraz w jakim kierunku i zakresie należałoby wprowadzać te zmiany? Odpowiedź na to pytanie nie jest ani łatwa, ani prosta, albowiem wymaga głębokiej znajomości aktualnego systemu kształcenia, a także potrzeb ewentualnego przyszłego pola walki. Usprawnianie i modernizowanie systemu dydaktyczno-wychowawczego w ASG WP wymaga szerokiej i kompetentnej konsultacji odpowiednich czynników, w tym także kierownictwa związków taktycznych oraz kadry dydaktyczno-naukowej uczelni. Wydaje się nam, że mogłyby być również w jakimś stopniu spożytkowane opinie słuchaczy o procesie kształcenia w akademii. Choć zabarwione są one niewątpliwie w znacznym stopniu subiektywizmem, to jednak dostarczają wiele cennych informacji, których nie można uzyskać w inny sposób, a które mogą być pomocne w dalszych poczynaniach nad doskonaleniem studiów akademickich.

W celu poznania opinii słuchaczy o efektywności nauczania i uczenia się w ASG WP, skuteczności stosowanych w procesie studiów form, metod i środków kształcenia oraz wpływie toku studiów na rozwój osobowości przyszłych dowódców i oficerów sztabu Instytut Dydaktyki Wojskowej prowadził przez kilka lat odpowiednie badania ankietowe. Badaniem przy pomocy anonimowego kwestionariusza-ankiety obejmowano zawsze słuchaczy trzecich kursów studiów stacjonarnych.

1. Opinie o programach kształcenia

1.1. Programy przedmiotów taktyczno-operacyjnych

Zdecydowana większość badanych słuchaczy /ok. 80%/ pozytywnie ocenia te programy i uznaje je za wystarczające. Dotyczy to przede wszystkim taktyki ogólnej, sztuki operacyjnej oraz taktyki rodzajów wojsk. Około 20% słuchaczy stwierdziło, że przeładowane są programy z następujących przedmiotów: obrona terytorium kraju /26,8%/, taktyka tyłów /21,8%/, sztuka operacyjna /20,0%/, taktyka wojsk łączności /18,8%/. Ponadto ok. 1/4 słuchaczy grup ogólnowojskowych oraz specjalistycznych uważała, że przeładowany jest również program z taktyki lotnictwa operacyjnego. Natomiast za niewystarczające uznane zostały przede wszystkim programy z następujących przedmiotów: historia sztuki wojennej /25,0%/, rozpoznania wojskowego i armii obcych /23,1%/, organizacji i mobilizacji wojsk /18,1%/, oraz nauki wojennej /18,1%/. Ponadto słuchacze grup tyłowych /67,7%/, i grupy WRiA /31,2%/, uznali także za niewystarczający program z taktyki tyłów, a słuchacze grup lotniczych /41,1%/, i grupy rozpoznawczej /75,1%/, - ze służby sztabów oraz rozpoznania wojskowego i armii obcych.

Ogólnie zauważalna jest prawidłowość, że słuchacze poszczególnych grup szkoleniowych domagają się głównie rozszerzenia programów z taktyki swojego rodzaju wojska kosztem taktyki ogólnej, a zwłaszcza taktyki innych rodzajów wojsk, która w ich przekonaniu powinna być traktowana informacyjnie. Największy brak jednomyślności w ocenie programów w grupie przedmiotów taktyczno-operacyjnych występował w stosunku do sztuki operacyjnej. Niektórzy słuchacze twierdzili, że sztuka operacyjna wykładana jest w akademii w zbyt szerokim zakresie, a nie jest ona bezpośrednio przydatna absolwentowi akademii na pierwszych stanowiskach służbowych.

Sądzą oni, że zanim obejmą stanowisko wymagające dobrą znajomość tej dziedziny wiedzy wojskowej, to będą musieli wcześniej ukończyć odpowiednie kursy, studia podyplomowe lub odpowiednią akademię w Związku Radzieckim. Dlatego też proponują, ażeby program z tego przedmiotu zawęzić, a kosztem tego rozszerzyć program w zakresie szkolenia szczebla pułku. Uważają ponadto, że do niektórych problemów z zakresu dywizji, czy też pułku należałoby powrócić pod koniec III roku studiów. Można byłoby to uczynić poprzez przeprowadzenie ćwiczeń z tego szczebla dowodzenia, co pozwoliłoby lepiej ugruntować materiał i przygotować słuchaczy do objęcia stanowisk po ukończeniu akademii.

Słuchacze domagając się zwrócenia większej uwagi na szkolenie specjalistyczne, proponują jednocześnie większe wyeksponowanie metodyk przedmiotowych.

Wiele uwag dotyczyło realizacji programu ze służby sztabów, szczególnie opracowywania w ramach tego przedmiotu dokumentów sztabowych. Respondenci wielokrotnie podkreślali, iż podczas zajęć w uczelni powinno się opracowywać takie dokumenty, jakie aktualnie są obowiązujące w wojskach. Najwięcej rozbieżności w tym względzie dostrzegają słuchacze w zakresie działalności sztabu w warunkach polowych. Brak jest również jednolitości odnośnie formy i treści meldunków opracowywanych w ramach zajęć z poszczególnych przedmiotów w różnych katedrach. Jak wykazują ćwiczenia, pokazy oraz praktyki szybko następują zmiany w toku pracy, procesie szkolenia oraz w zakresie wykonywania dokumentów bojowych, planistycznych i sprawozdawczych w jednostkach. Tymczasem akademia - w ocenie słuchaczy - w małym stopniu uwzględnia te zmiany w procesie dydaktycznym.

Szczególną uwagę zwracają słuchacze na przygotowanie ich do pracy na przyszłych stanowiskach. Wielu z nich proponowało, aby

już pod koniec II roku wprowadzać podział słuchaczy na grupy pod kątem stanowisk, które obejmą po ukończeniu studiów np. grupa dowódców, grupa szefów sztabu, grupa dydaktyczno-naukowa itp. i dostosowywać odpowiednio do tych grup programy kształcenia. Programy te winny z kolei w większym stopniu uwzględniać przygotowanie absolwentów do kierowania pracą i życiem jednostek w okresie pokojowym, tzn. bardziej przygotowywać w zakresie planowania, gospodarki i administracji, przepisów prawnych itp. Słuchacz znając wcześniej swoje przyszłe, stanowisko mógłby również przygotowywać się do jego objęcia w drodze samokształcenia. Ponadto badani oficerowie sugerowali, aby na II roku przeprowadzić kilka ćwiczeń na mapach, podczas których należałoby obsadzać poszczególne funkcje z uwzględnieniem przyszłych stanowisk.

Wiele krytycznych uwag zgłaszano również pod adresem cyklu zajęć kończącego studia w akademii. Stwierdzano, jest on zorganizowany nie w odpowiednim terminie, gdyż odbywają się wtedy egzaminy oraz słuchacze zajęci są opracowywaniem prac dyplomowych. Istnieje wówczas małe zainteresowanie tymi zajęciami, chociaż znajomość tej problematyki jest oceniana przez nich jako niezbędna w przyszłej pracy. Za mało uwzględniana jest w tym cyklu problematyka dotycząca działalności gospodarczej w jednostkach, planowania szkolenia oraz przepisów prawnych i innych aktów normatywnych, regulujących tok służby i pracy w jednostkach wojskowych.

1.2. Programy przedmiotów społeczno-politycznych

Opinia słuchaczy o przedmiotach społeczno-politycznych jest mocno zróżnicowana. Największy brak jednomyślności w ocenie przydatności programów kształcenia z punktu widzenia przyszłej służby dotyczy trzech przedmiotów: naukowego komunizmu, filozofii

i socjologii oraz ekonomii politycznej i polityki gospodarczej. W stosunku do pozostałych przedmiotów stopień zgodności opinii był znacznie większy. Bardzo kontrowersyjne były poglądy dotyczące naukowego komunizmu, ponieważ największy odsetek słuchaczy /34,4%/ oceniło ten przedmiot jako zbyt obszerny, a jednocześnie aż 21,8% badanych zaliczyło go do przedmiotów o programie niewystarczającym.

Do przedmiotów o przekładowanym programie zaliczano ponadto pracę partyjno-polityczną /21,8%/ oraz filozofię i socjologię /17,5%/. Natomiast wśród przedmiotów o programie niewystarczającym oprócz naukowego komunizmu, wymieniano jeszcze pedagogikę wojskową /20,0%/ ekonomię polityczną i politykę gospodarczą /18,8%/, psychologię wojskową /17,5/ oraz ekonomikę wojenną /13,7%/.

Większość słuchaczy właściwie ocenia rangę i znaczenie tych przedmiotów, ale występowały również pojedyncze wypowiedzi wskazujące na niezrozumienie potrzeby ich studiowania. Niektórzy nawet uważali, iż programy z przedmiotów społeczno-politycznych, a szczególnie z filozofii i naukowego komunizmu, są za obszerne jak na akademię dowódczo-sztabową.

Wielu badanych wskazywało na potrzebę zorganizowania zajęć, w formie jakiegoś kursu, podczas których słuchacze rozwiązywaliby konkretne problemy w dziedzinie wychowania, kształtowania dyscypliny oraz stosunków międzyludzkich. Ponadto niektórzy postulowali też, aby w większym stopniu niż dotychczas przygotowywać oficerów w procesie dydaktyczno-wychowawczym do prawidłowej analizy i oceny zjawisk polityczno-militarnych zachodzących w świecie. Postulat ten wydaje się być szczególnie ważny w świetle postawionego przez Ministra Obrony Narodowej wymogu, iż każdy oficer powinien być swojego rodzaju społecznym ekspertem w ocenie sytuacji

międzynarodowej i związków polityczno-militarnych.

1.3. Programy przedmiotów z dziedziny kierowania i zarządzania

Słuchacze doceniając przydatność tych przedmiotów, domagają się poszerzenia niektórych z nich. Chodzi im głównie o te przedmioty, które w dużym stopniu wywierają wpływ na kształtowanie umiejętności i nawyków dowódczych oraz ułatwiają kierowanie jednostkami wojskowymi. Do takich przedmiotów - w przekonaniu słuchaczy - należy zaliczyć w pierwszej kolejności: planowanie, organizację i metodykę szkolenia taktycznego /35,6%/, teorię organizacji i kierowania /28,1%/ oraz administrację wojskową /23,1%/. Dwa pierwsze przedmioty uzyskały największą liczbę głosów spośród wszystkich nauczanych w ASG WP, jako te których programy uznano za zbyt zawężone. W następnej kolejności wymieniano cybernetyczne podstawy dowodzenia /18,1%/ w uzasadnieniu swoich opinii respondenci stwierdzali, że akademia dobrze przygotowuje ich do kierowania działaniami bojowymi oraz do dowodzenia oddziałami i związkami taktycznymi podczas ćwiczeń, ale zbyt mało przygotowuje do kierowania działalnością jednostek wojskowych w okresie pokojowym. Doświadczenia w tej sferze działalności, przychodzących do akademii słuchaczy, są niewielkie, co wynika głównie z ich młodego wieku i krótkotrwałego stażu w dowodzeniu pododdziałami.

1.4. Programy przedmiotów ogólnych

Pewien niepokój mogą budzić opinie badanych o programach języków obcych. Proponowali oni jednocześnie urządzenie nowoczesnych i dobrze wyposażonych laboratoriów do nauczania i uczenia się języków obcych. Niektórzy wyrażali pogląd, że nauczanie języków obcych powinno obejmować program trzyletni, a zajęcia powinny odbywać się systematycznie w każdym tygodniu. Wskazywano

również na potrzebę częstszego prowadzenia konwersacji w danym języku z lektorami.

Nie budzi natomiast zastrzeżeń program z technologii pracy umysłowej, który został uznany za wystarczający przez około 75% respondentów. Wynika to prawdopodobnie stąd, że problematyka ta jest częściej realizowana w WSO, a obecni słuchacze to w zasadzie już absolwenci tych szkół.

2. Opinie o metodach kształcenia

Poglądy słuchaczy na temat stosowanych w procesie dydaktyczno-wychowawczym w akademii metod kształcenia są znacznie zróżnicowane, zarówno co do zakresu ich stosowania, jak i stopnia przydatności. Odczuwają oni wyraźnie niedosyt wykorzystywania zajęć praktycznych. Sugerowali, aby ^wznacznie większym zakresie stosować: ćwiczenia pokazowe /39,4%/, praktyki w jednostkach /37,5%/, podróże polowe /34,4%/, oraz ćwiczenia szkieletowe /30,1%/. Częściej prowadzone zajęcia praktyczne w polu i z wojskami wychodziłyby naprzeciw jednej z podstawowych zasad dydaktycznych, którą jest zasada łączenia teorii z praktyką. Nie zdobył się kwalifikacji dowódczych, ani jakichkolwiek innych, tylko w drodze studiowania podręczników, instrukcji i regulaminów. Wielu słuchaczy dostrzegало potrzebę zmniejszenia ilości zajęć grupowych na salach na korzyść ćwiczeń pokazowych, a zwłaszcza praktyk w jednostkach. Dotychczasowy system praktyk był jednak mocno krytykowany. Słuchacze proponowali zmienić formę i czas praktyk. Uważali, że odbywanie praktyk w obecnym terminie przynosi małe korzyści. Wskazano by, aby słuchacz mógł uczestniczyć czynnie w opracowywaniu w jednostkach rocznych planów szkolenia, ćwiczeń oraz brać udział w innych podstawowych przedsięwzięciach szkoleniowych. W tym celu wskazano by

przedłużyć czas trwania praktyk i zmienić termin ich odbywania, rezygnując jednocześnie z praktyki kwatermistrzowskiej /z wyjątkiem grup tyłowych/.

Słuchacze przypisywali dużą rolę w przyswajaniu i systematyzowaniu wiedzy samodzielnemu studiowaniu, ale jednocześnie podkreślali, że jest ono w akademii znacznie utrudnione. Wynika to między innymi z braku w bibliotece wystarczającej ilości niektórych podstawowych podręczników, jak np.: "Działania bojowe pułku", "Regulamin walki" itp. Natomiast na półkach bibliotecznych zalega wiele materiałów nieaktualnych bądź przestarzałych. Na ogół nie brakuje również literatury do przedmiotów uznawanych za uzupełniające.

Ważną rolę w przyswajaniu, utrwalaniu oraz systematyzowaniu wiadomości odgrywają także prace dyplomowe oraz prace indywidualne. Znaczenie prac indywidualnych rośnie zwłaszcza wtedy, kiedy stanowią one załączek lub część przyszłych prac dyplomowych.

Według opinii słuchaczy najskuteczniejszymi metodami sprawdzania wiedzy są egzaminy i kolokwia, a w niektórych przypadkach - także ćwiczenia sprawdzające. Wiele jednak wątpliwości u słuchaczy rodzi stosowany w akademii system kontroli i oceny wyników kształcenia. Złe pojęte, przez niektórych kierowników grup taktycznych i wykładowców, przodownictwo i współzawodnictwo prowadzi do "walki" o wysokie oceny za wszelką cenę.

Wiele krytycznych uwag wypowiedziano na temat stosowanych w akademii metod nauczania. W większości przypadków istota tych uwag sprowadzała się do tego, że są one przestarzałe. Bardzo rzadko wykłady prowadzone są metodą problemową, a ponadto nie zawsze przekazywane w nich treści podawane są w przystępny sposób. Wykłady z niektórych przedmiotów są mało konkretne i nie

pokrywają się często z późniejszymi wymogami. Badani oficerowie wielokrotnie podkreślali w swoich wypowiedziach, że na zajęciach grupowych z taktyki ogólnej i sztuki operacyjnej powinno się koncentrować uwagę słuchaczy na najbardziej istotnych zagadnieniach. Na wszelkich zajęciach grupowych należałoby unikać szablonowości, wykładowcy powinni szukać ciekawszych rozwiązań niż te, które zamieszczone są w metodyczne lub w skrypcie. Częściej powinni stosować dyskusję nad rozwiązaniami słuchaczy oraz dawać im możliwość uzasadnienia swoich decyzji. Nie stosować natomiast naciągania rozwiązań słuchaczy na wzór ćwiczenia metodycznego, bo prowadzi to do ograniczenia ich samodzielności i inicjatywy, a w konsekwencji do schematyzmu.

Niektórzy oficerowie zwracali uwagę na to, że za mało stosowane są ćwiczenia sprawdzające z zakresu pracy na mapach. Sądzieli, że po każdym cyklu wykładów np. z taktyki ogólnej dotyczących natarcia na miasto powinny być przeprowadzone ćwiczenia sprawdzające znajomość tej problematyki. Każda praca sprawdzająca z kolei powinna być omówiona i ocena uzasadniona, ponieważ słuchacz chce wiedzieć dlaczego otrzymał taką a nie inną ocenę.

Powszechnie wypowiedziano się również za szerszym wykorzystywaniem w procesie kształcenia technicznych środków dydaktycznych. Słuchacze twierdzili, że nauczyciele akademicki stanowczo za mało korzystają podczas zajęć audytoryjnych ze środków audiowizualnych. Zdecydowana większość z nich /aż 67,5%/ uznała, że niewystarczająco wykorzystywany jest film, a 40% badanych oficerów miało podobne zdanie o stosowaniu magnetofonu. Prawie w ogóle nie używane są w zajęciach magnetowidy. Wykorzystując środki audiowizualne można byłoby zilustrować przerabiane zagadnienia teoretyczne np. praktycznym działaniem wojsk na poligonie lub na polu walki, co bardziej przybliżyłoby teorię do praktyki,

a tym samym wpłynęło na lepszą recepcję treści oraz jej zapamiętanie.

W zadawalającym stopniu natomiast stosowane są w procesie kształcenia, takie środki dydaktyczne, jak: schematy, wykresy, tablice i rzutniki. Sporadyczne uwagi w tym względzie dotyczyły jakości oraz staranności wykonania materiałów dydaktycznych prezentowanych podczas zajęć. Chodzi tutaj głównie o ich dobrą czytelność z każdego miejsca sali.

Bardzo często słuchacze narzekali na zbyt duże obciążenie ich pracami czasochłonnymi i uciążliwymi, do których zaliczają klejenie map i wrysowywanie na nie sytuacji taktycznych. Powodują one wg nich w rezultacie przemęczenie i znużenie oraz ograniczają czas właściwego przygotowania się do zajęć.

Duże niezadowolenie u słuchaczy wywołuje organizacja nauki własnej. Uważali oni, że większy nacisk należałoby położyć na samodzielne studiowanie, ale jednocześnie chcieliby w większym stopniu sami decydować o miejscu i czasie własnego uczenia się /utrzymując zasadę, że korzystanie z materiałów niejawnych może odbywać się tylko w wyznaczonych salach/. Postulowali jednocześnie, aby zezwalając ewentualnie na większą swobodę w nauce własnej zwiększyć wymagania w zakresie egzekwowania wiedzy oraz w większym stopniu stosować metody sprawdzające. Podczas nauki własnej słuchacze powinni mieć zapewniony łatwiejszy dostęp do materiałów i środków dydaktycznych służących przygotowaniu się do seminariów, ćwiczeń i zajęć grupowych. Oficerowie sugerowali w związku z tym, aby:

- zapewnić łatwiejszy dostęp do materiałów w bibliotekach, które charakteryzują się małą przepustowością ;
- wycofać z bibliotek nieaktualne podręczniki, akrypty, biuletyny i inne materiały szkoleniowe;

- wprowadzić w bibliotece tajnej sytem wcześniejszych zamówień, nie trzeba było długo czekać i żeby mieć pewność, że zamówione materiały na pewno się otrzymania;
- bardziej przestrzegać w bibliotekach zasady, aby pojedyncze egzemplarze zawsze znajdowały się na miejscu tj. w czytelni.

Cenne wydają się również być propozycje słuchaczy, aby opracować i wydać w ASG WP nowoczesne podręczniki i skondensowanej wiedzy, szczególnie z przedmiotów specjalistycznych oraz bardziej zróżnicować w praktyce dydaktycznej egzaminy i kolokwia oraz seminaria i ćwiczenia, które w obecnej formie w zasadzie nie różnią się od siebie.

3. Opinie o wpływie procesu dydaktyczno-wychowawczego na osobowość słuchaczy

W przekonaniu badanych proces dydaktyczno-wychowawczy w ASG WP wpływa najwięcej na kształtowanie się postaw ideowo-moralnych, w tym szczególnie na gotowość do obrony socjalistycznej Ojczyzny, światopogląd naukowy, patriotyzm i internajonalizm. Natomiast co piąty badany twierdził, że proces studiów wywiera mały wpływ na wyrabianie poczucia godności i honoru oficera LWP. Fakt ten wydaje się być niepokojący, a zarazem winien skłaniać do odpowiedniego ukierunkowywania pracy wychowawczej ze słuchaczami.

Proces kształcenia w akademii wpływa na rozwój intelektualny słuchaczy, a zwłaszcza na kształtowanie wyobraźni taktyczno-operacyjnej /68,1%/ oraz sprawności myślenia /55,6%/ czyli cech osobowości niezbędnych dowódcy i oficerowi sztabu każdego szczebla dowodzenia.

Niniejszy natomiast wpływ wywiera proces studiów na kształtowanie się umiejętności dowódczo-sztabowych słuchaczy. W tym kontekście słuszne wydają się być wcześniej sygnalizowane propozycje

słuchaczy, aby przedłużyć czas trwania praktyk w jednostkach oraz w większym zakresie stosować w procesie kształcenia metody praktyczne.

Spośród ogółu umiejętności dowódczo-sztabowych w przekonaniu słuchaczy w procesie dydaktyczno-wychowawczym w akademii w największym stopniu są kształtowane: umiejętność orientacji i związanej z tym ogólnej oceny terenu, umiejętność rozwiązywania podstawowych zadań stawianych sztabom oraz metodologiczne umiejętności podejmowania decyzji. Natomiast w małym stopniu są kształtowane umiejętności w zakresie korzystania z technicznych środków dowodzenia oraz prowadzenia działalności wychowawczej w jednostkach we współpracy z organizacjami partyjnymi i młodzieżowymi. Stąd zrozumiałe są postulaty niektórych słuchaczy, aby więcej zajęć prowadzić w Szkolnym Ośrodku Dowodzenia, z użyciem środków łączności.

Proces studiów w akademii nie wywiera większego wpływu na kształtowanie się postaw zawodowych u słuchaczy, na rozbudzanie zainteresowań i zamiłowań zawodowych oraz właściwie pojętych aspiracji i ambicji. Zjawisko to można jednak wytłumaczyć tym, że stosunek do zawodu oficera oraz do służby wojskowej został w zasadniczej mierze ukształtowany już w szkole oficerskiej, a następnie krystalizował się jeszcze przed rozpoczęciem studiów w ASG WP podczas przebiegu zawodowej służby wojskowej. Studia akademickie w ocenie badanych w niewielkim stopniu wpływały także na wyrabianie samodzielności, dobrze pojętego koleżeństwa, wymagalności oraz opanowania podczas działania w sytuacjach trudnych.

Absolwenci ASG WP w zasadzie pozytywnie wypowiadają się na temat ich przygotowania do rozwiązywania zadań taktyczno-operacyjnych zarówno o charakterze dowódczym, jak i sztabowym w warun-

kach bojowych. Gorzej natomiast oceniają przygotowanie do kierowania jednostkami w warunkach pokojowych, szczególnie w takich sferach jak:

- uzyskiwanie gotowości bojowej i utrzymywanie odpowiedniego jej stopnia;
- organizowanie i prowadzenie szkolenia ogólnowojskowego i technicznego;
- działalność ideowo-polityczna, partyjno-młodzieżowa, kulturalno-wychowawcza i społeczna;
- przygotowanie i efektywne wykorzystanie bazy szkoleniowej w warunkach garnizonowych i poligonowych;
- prowadzenie kontroli i nadzoru nad pracą służb kwatermistrzowskich.

WNIOSKI I PROPOZYCJE

Z przeprowadzonej analizy wyników badań słuchaczy wynika szereg wniosków i propozycji, które w swej istocie zmierzają do zwiększenia efektywności kształcenia w ASG WP. Dotyczą one w najogólniejszym zarysie modernizacji programów kształcenia oraz zmian w dziedzinie organizacji i przebiegu procesu dydaktyczno-wychowawczego.

W zakresie programów kształcenia nasuwają się następujące wnioski i propozycje:

- słuchaczom akademii, charakteryzujących się obecnie młodym wiekiem i małym doświadczeniem wojskowym, szczególnie niezbędna jest wiedza z zakresu kierowania życiem i szkoleniem jednostek wojskowych w warunkach pokojowych. Wynika stąd potrzeba zwrócenia większej uwagi na przygotowanie w tej dziedzinie, a zwłaszcza na podniesienie rangi przedmiotów służących kształtowaniu

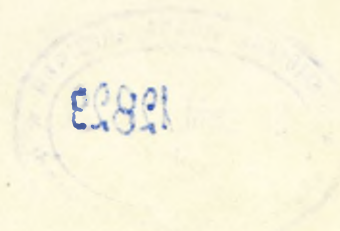
umiejętności i nawyków dowódczych;

- słuchacze grup specjalistycznych stwierdzają, że akademia niewystarczająco przygotowuje ich w zakresie taktyki swojego rozszajdu wojsk. Wskazanim byłoby zatem rozpatrzenie potrzeby i możliwości zwiększenia w programach liczby godzin na taktykę specjalistyczną;
- w ramach przedmiotów społeczno-politycznych należałoby bardziej wyeksponować problematykę z dziedziny wychowania wojskowego oraz uwzględniając postulaty kierownictwa naszej partii i zapotrzebowanie słuchaczy, podnieść na wyższy poziom edukację ekonomiczną słuchaczy;
- postulaty słuchaczy w zakresie nauczania języków obcych dotyczą przede wszystkim podniesienia poziomu i rozszerzenia programów oraz gruntownego zmodernizowania bazy dydaktycznej do realizacji tych przedmiotów.

Natomiast w dziedzinie doskonalenia organizacji i przebiegu procesu dydaktyczno-wychowawczego z przeprowadzonych badań wynika, aby:

- przeanalizować możliwości znalezienia nowych rozwiązań w organizacji nauki własnej i samokształcenia, które gwarantowałyby słuchaczom większą swobodę w wyborze miejsca uczenia się /uwzględniając zasadę, że korzystanie z materiałów niejawnych może odbywać się tylko w ściśle do tego celu wyznaczonych pomieszczeniach/;
- powszechniej stosować techniczne środki dydaktyczne, a zwłaszcza środki audiowizualne /film, magnetowid itp./;
- przeanalizować możliwość zwiększenia ilości zajęć praktycznych, tj. ćwiczeń z wojskami, pokazów, podróży polowych itp.;
- w prowadzonych ćwiczeniach w akademii więcej wykorzystywać techniczne środki dowodzenia;

- częściej stosować w zajęciach metody dydaktyczne aktywizujące słuchaczy i wyzwajające pomysłowość oraz inicjatywę;
- więcej dyskutować podczas zajęć grupowych nad rozwiązaniami słuchaczy, wykazując jednocześnie ich pozytywne i negatywne strony;
- rozpatrzyć możliwość i celowość wprowadzenia zmian w organizacji praktyk słuchaczy, systemu przodownictwa i współzawodnictwa, gdyż w obecnej postaci prowadzi on do zawyżania ocen oraz różnego rodzaju manipulacji ocenami;
- ciągle doskonalić metody kontroli wiedzy i umiejętności słuchaczy w kierunku ich maksymalnej obiektywizacji;
- w toku trzyletnich studiów w akademii przygotować oraz wdrożyć słuchaczy do permanentnego podnoszenia i doskonalenia wiedzy ogólnej oraz kwalifikacji fachowych.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

~~Copy 355.25~~

S/1093

